

Araştırma Makalesi / Research Article

**1831 TARİHLİ GİRİT-RESMO'YA AİT BİR MÜRUR
DEFTERİ**

Nuri ADIYEKE*

Öz: Farklı dönemlerde ve coğrafyada olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nda da yolculuklar sıkı kurallara bağlanmış, yolculuk yapmak isteyenlere de özel bir izin belgesi, müruriye verilerek kontrollü bir yolculuk yapılmasına izin verilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda özellikle 19. yüzyılın ikinci çeyreğinde yoğunlaşan bu uygulama imparatorluğun sonuna kadar devam etmiştir. 1831 yılına ait Girit-Resmo'ya ait üç yüzün üzerinde mürur kaydının bulunduğu bir mürur defteri, adı geçen yılın yaz aylarında Resmo'dan yapılan seyahatler hakkında detaylı bilgiler vermektedir. Defterde yolcunun kimlik bilgileri, vücut özellikleri, nereye gidecekleri ve kendilerine kefil olanlar hakkında ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Bu kayıtlardan yolculuk yönleri, insanların fiziki tanımlamaları, meslekleri gibi konularda bilgiler sunmaktadır. Defter kayıtları iki buçuk aylık bir süreyi kapsamaktadır. Az sayıda yolculuk yapan kadın olmakla birlikte yolcuların çok büyük bir kısmının erkek olduğu anlaşılmaktadır. Yolculuk güzergahı büyük oranda ada içinde idi. Bunun yanı sıra Mısır, İzmir gibi merkezlerin dışında çevre adalara yolculuk yapanlar da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girit, Resmo, Müruriye, Yolculuk.

A MÜRUR BOOK OF CRETE-RETHYMNO OF 1831

Abstract: Similarly to other empires, in the Ottoman Empire travels were strictly regulated, and those who wanted to travel were given a special document of passage called müruriye and allowed a controlled journey. This practice, which intensified especially in the second quarter of the 19th century, continued until the end of the empire. The Crete-Rethymno mürur book, which contains more than three hundred mürur records belonging to 1831, provides detailed information about the travels from Rethymno during the summer of that year. In the book, detailed information is given about

*Dr. Öğretim Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü.
email: nuri.adiyeke@deu.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-8577-2357.

the passengers' identity, their physical features, where they will go, and their guarantors. These records also provide information about travel directions, physical descriptions of people, and their professions. The ledger records cover a period of two and a half months. Although a small number of passengers are women, it is understood that the majority of the passengers are men. The journey route was largely within the island. In addition to this, there are also those who travel to the surrounding islands outside the centers such as Egypt and Izmir.

Key Words: Crete, Rethymno, Müruriye, Travels.

Extended Abstract: States controlled people's journeys for various purposes and felt the need to control those traveling from one place to another. For this reason, they issued a special travel permit to travelers. There was a similar practice in the Ottoman Empire. From the early 19th century onwards, travelers were subjected to stricter control. We think that there are two reasons for this. Firstly, since the reign of Mahmut II, the state had a population policy and within this framework, the administration supervised and recorded population activities. The second reason is the security problems experienced since the beginning of the 19th century.

Those who wished to travel were given a travel document (müruriye) issued by the local qadi. In the document, the name and nickname of the person, his/her description, where and for what purpose he/she was traveling, and the name of a guarantor were recorded. These documents were checked at the destination.

The first arrangement regarding the müruriye in the province of Crete dates back to mid-November 1821. In the order sent to Osman Pasha, the guard of Rethymno, it was stated that no one should come to their hometowns or Istanbul without a traveling document. Likewise, those coming to Dersaadet from the provinces had to be issued a travel document by the judge and officer of their region. In this framework, the situation of those who had to go to Istanbul was examined and the document describing the names and description of these people and the reason for their journey was to be issued by the kadi of the district.

In an order dated October 1822, the administrators in Crete were reminded that those traveling from Istanbul to the provinces and from the provinces to Istanbul could not travel without a sealed permit issued by the judges. For this purpose, 15 seals were sent to Crete with Seyid Ali Tatar to be distributed to the judges for the issuance of stamped licenses.

The müruriye book, which is the subject of this study, provides important information about the appearance of this organization in the provinces.

This 1831 book is between pages 60-70 of the Rethymno Sheriye Registry No. 68 and covers a period of two and a half months. The first transaction is dated 30 May and the last transaction is dated 16 August 1831. This study is important since a complete book of the murders recorded in the kadi's book has not been published before. This study is important for Crete in the following respect. Since 1821, there were uprisings on the island within the framework of the Greek War of Independence. These uprisings subsided in the mid-1820s and in 1830 Greece was established and the uprising on the island came to an end. In the same year, the island of Crete was handed over to the administration of Mehmet Ali Pasha and the island remained under the rule of Mehmet Ali Pasha until 1840. The mürur book belongs to a period when the island was administratively under Egyptian rule.

The first piece of information in the travel documents is the identification of the traveller. It should be noted that the name and description/picture of the travellers who received a Mürur certificate were definitely mentioned in the documents. In these pictures, in which women are not identified, the most common element in the description of the picture as a body feature is height. Another prominent element is the description of the beard and moustache. Another description element is the eyes. Descriptions such as black-eyed, blue-eyed, and one-eyed are found. In addition to descriptions such as furrowed eyebrows, and open eyebrows, body disabilities such as being blind and lame were also added to the descriptions of the pictures, and appearance features such as flower distortions were also written on the descriptions. Half of the people whose skin colour is mentioned are blonde, the others are auburn and brunette. There are a significant number of black records.

Occupation is an important reference for identification. However, there is very limited information on the occupations of travelers. In addition to professionals such as bootmakers, soapers, barbers, watchmakers, saka, riflemen, and merchants, there are also state officials such as scribe, dellal, imam, members of the army, and their servants.

The hometown of the traveller, which is a very important reference in people's identities even today, is also mentioned in these records. Another determinant in the identification of travellers is the gender and ethnic identity of the person who received the travel document. The vast majority of the travellers who were issued a certificate of passage were Muslims. A smaller number of travel documents were issued in the name of Greek Orthodox reaya and Jews. It is noteworthy that women also travelled, although not as much as men. Some of the women were allowed to travel

to Hanya without a male companion. All of the journeys made by women without a male companion were intra-island journeys.

In order to obtain a travel permit, a guarantor had to be presented. This guarantor could be the muhtar, the husbandman, and for madrasah students, the mudarris. In the book we analysed, it is seen that the guarantors had very different characteristics. The name and identity of the guarantor are clearly written in all of the records in the book. There are relationships such as brothers, father-son, father-in-law, business partner, boss, etc. in travelling suretyship. The rule of community was observed in suretyship. The guarantors of Muslims were strictly Muslims. The sureties of Christians and Jews were usually from their own communities. Muslims were sometimes found among the guarantors of Christian travellers. Although there were women travelling, no women were found in the bail records.

There is more data on the occupation of the guarantors of travelers. In this context, in addition to tradesmen such as candle makers, tailors, tailors, drumsmiths, bar makers, dulgers, tobacconists, soap makers, bakers, coffee makers, official officials such as physicians and mufti, orators, muhtars, chamberlains, dellalbashi, cavalry, company chiefs, gate clerks, customs guards, teachers, artillerymen, husbandman, and sometimes their servants are also listed in the occupation section of the guarantors.

According to the regulations, the reasons for the journeys of those who received a Mürur document were supposed to be written down. However, in this book, the reasons why people traveled were not mentioned. Most of the journeys made from Rethymno were to Heraklion. The journey to Hanya and Heraklion was sometimes the connection port for the journeys made from these ports to outside the island.

This Mürur book, dated just after the 1820s, a period of significant conflicts in Crete, shows that life on the island returned to normal in a short time. Within this context, it is observed that many people traveled to other islands and Anatolian cities. Although the reason is not stated in the records, we believe that a significant portion of these journeys was made for trade. Another detail we have deduced from the Mürur book is as follows. It is observed that the number of conversions, which was quite intense in the early periods of the island and gradually decreasing, still continues.

When the book was transcribed, we assigned a sequence number for each person's mürur record and this number is indicated in [ ]. Ottoman documents do not use punctuation marks. We have put a full stop at the end of the sentence. In the plainly written document, the identities of the

traveler and his/her guarantor were sometimes confused. In order to prevent this, we added a comma between the identity of the traveler and his guarantor. There were problems with the reading of nicknames and non-Muslim names. We cannot eliminate this problem completely. In such studies, the problem of reading names and nicknames seems to be an insurmountable obstacle. For this reason, an attempt was made to read some names and (?) was added after the names were read. Page numbers have been written in old and new letters on the pages of the registers that were not in their original form. Page breaks are indicated in the text as.

Giriş

Devletler çok farklı amaçlara istinaden insanların yolculuklarını kontrol etmişler ve bir yerden başka bir yere gidenleri denetim altında tutma ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu sebeple yolculuk yapanlara özel bir yolculuk izinnamesi vermişlerdir. Öncelikle güvenlik kaygılarıyla yapılan bu düzenleme ile insanların seyahatleri mümkün olduğunca kısıtlanmış ve denetim altında tutulmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu'nda da benzeri bir uygulama söz konusudur. Modern dönem öncesi insanların yolculukları denetlenmiş ve kayıt altına alınmıştır.¹ 19. yüzyılın başlarından itibaren yolculuklar çok daha sıkı bir kontrole tabi tutulmuş, kurallara bağlanmış etkin bir denetlemeye bağlanmıştır. Bunun iki sebebi olduğunu düşünüyoruz. İlk olarak, II. Mahmut döneminden itibaren devletin bir nüfus politikasının oluşması ve bu çerçevede yönetimin nüfus faaliyetlerini denetlemesi ve kaydetmesi uygulamasıdır. İkinci sebep ise 19. yüzyıl başından itibaren yaşanan güvenlik problemleridir. Gerek, 1826 yılında yeniçeriliğin kaldırılması, gerekse genel iç güvenlik sorunları nüfusun kontrol altında tutulmasını gerekli kılıyordu. Milliyetçi ayaklanmalar çerçevesinde yaşanan güvenlik sorunları ki özellikle Yunan isyanı da buna eklenince insanların yer değiştirmesinde devletin sıkı önlemler alması zorunlu hale geliyordu.

Mora ayaklanmasının başladığı 1820'li yılların başlarından itibaren, İstanbul'a izin belgesi olmayan hiç kimsenin alınmaması, başkente gelen giden herkesin denetlenmesi için emirnameler yayınlandı. 1826, 1831,

---

¹ Nalan Turna, "Osmanlı İmparatorluğu'nda İç Pasaport: Mürur Tezkeresi", *Osmanlı İstanbul'u*, c. II, İstanbul Sempozyumu, 27-29 Mayıs 2014, İstanbul Belediyesi Yayını, İstanbul, 2014, s. 391; Hamiyet Sezer, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Seyahat İzinleri (18-19. Yüzyıl)", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, c. 22, sayı 33, (2003), s.107 vd.

1841, 1844 ve nihayet 1887 yılında yapılan düzenlemeler² hem İstanbul'a giriş çıkışları denetliyor hem de yolculuk yapmak için izin zorunluluğunu getiriyordu. Bu izin belgesine *müruriye* deniliyordu.

Osmanlı yönetimi, insanların bir yerden başka bir yere gitmesini mümkün olduğu kadar engellemeye çalışmıştır. Eğer gitmek zorunda ise ellerine, hareket edecekleri yerin kadısınca düzenlenen bir müruriye belgesi veriliyordu. Mürur belgesinde kişinin adı ve lakabı, eşkal bilgileri, nereye ve hangi amaçla gideceği ve mutlaka kendisine kefil olan bir kişinin ismi kaydediliyordu.³ Bu vesikalar insanların gittikleri yerde kontrol ediliyor, mürur belgesi olmayanlar geri gönderiliyordu. Bu uygulamanın farklı şekillerde bütün Osmanlı coğrafyasında ve Osmanlı'nın son tarihlerine kadar devam ettiği görülmektedir.

Önceleri harca tabi olmayan mürur belgeleri,⁴ daha sonra belli bir ücrete bağlandı.⁵ Ayrıca bu belgeler başlarda basit bir kağıda yazılırken⁶ zamanla standart evraklar şekline dönüştürüldü.⁷ Bu standart evraklar (poliçe) sayı ile taşradaki merkezlere gönderilmiş ve bunların kayıtlarının tutulması da istenilmiştir.⁸ Nitekim, 1848 yılında kullanılmak üzere, 1847 yılının Aralık ayının sonlarında Maliye Nezareti'nden, Girit'te Hanya, Kandiye ve Resmo sancakları için mürur tezkeresi evrakı gönderilmiştir.⁹ Hicaz, Yemen, Trablusgarp, Bingazi ve Girit'te nüfus nazırı ve memuru bulunmadığından, 19. yüzyıl süresince sarf edilen mürur tezkerelerinin işlemleri buralarda kadılar veya defterdar muhasebecileri vasıtasıyla yapılmıştır.¹⁰

I-Girit'te Mürur Uygulaması

---

² Bu düzenlemeler için; Turna, agm., s. 392 vd; Sezer, agm., s. 112 vd.; Musa Çadırcı, "Tanzimat Döneminde Çıkarılan Men'-i Mürûr ve Pasaport Nizâmnameleri", *Belgeler*, c. XV, sayı 19, (1993), s. 171 vd.

³ Turna, agm., s. 396; Sezer, agm., s. 111.

⁴ BOA., Cevdet, Zaptiye, no: 1722.

⁵ Mehmet Demirtaş, "XIX. Yüzyılda İstanbul'a Göçü Önlemek İçin Alınan Tedbirler: Men-i Mürûr Uygulaması ve Karşılaşılan Güçlükler", *Bellekten*, c. 73, sayı 268, (2009), s.744.

⁶ Demirtaş, agm., s. 749.

⁷ Matbu olarak düzenlenen bu evraklar için; Mübahat Kütükoğlu, "Mürur Tezkiresi", *TDV., İslam Ansiklopedisi*, c. 32, İstanbul, 2012, s.61.

⁸ Sezer, agm., s. 115.

⁹ BOA., Cevdet Maliye, no: 16775.

¹⁰ BOA., DH. MKT. no: 1656-35.

Girit vilayetinde müruriye ile ilgili ilk düzenlemenin 1821 yılı Kasım ortalarına tarihlenmektedir.¹¹ Aynı günlerde Osmanlı topraklarında birçok yere benzeri emirnameler gönderilmiştir.¹² Fakat bir takım sorunlar yaşanmış ve bu konuya dikkat edilmesine dair yeni emirnameler gönderilmiştir.¹³

Resmo muhafızı Osman Paşa'ya gönderilen emirnamede; kendi memleketlerine veya İstanbul'a tezkiresiz ve habersiz hiçbir kimsenin "*amed şud etdirilmemesi*" bildiriliyordu. Bu konunun merkezi yönetim tarafından çok önemli kabul edildiği ve şimdiye kadar buna dikkat edilmeden Dersaadet'e her taraftan "*Müslim ve re'âya ne idüğü belirsiz başıboş bir takım eşhâsın*" gelmesinden şikayet ediliyordu. İstanbul'a gelenlerin kimler olduğu ve geliş sebeplerinin bilinmesi için "*gerek ehl-i İslâm ve gerek millet-i selâse re'âyasından eşhâsın*" ellerinde tezkeresi olmadıkça ne İstanbul'dan taşraya, ne de taşradan İstanbul'a gelip gitmemesi gerekiyordu. Bu çerçevede, İstanbul'dan gidecek olanlara İstanbul kadısı tarafından her birinin isim, eşkal ve yolculuk sebeplerinin yazılı olduğu mühürlü izin tezkereleri verilmesi emrediliyordu. Keza taşradan Dersaadet'e gelecek olanlara da kendi bölgesinin hakim ve zabiti tarafından yolculuk belgesi düzenlenmesi gerekiyordu. Bu çerçevede İstanbul'a gitmek zorunda olanların durumlarının incelenerek, bu kişilerin isim ve eşkalinin tanımlandığı ve niçin yolculuk yapacaklarına dair belgenin, kaza kadısı tarafından verilmesi gereği bildirilmiştir. Ayrıca bir yerden başka bir yere gidecek olanların tezkeresiz salıverilmemesi de istenilmekteydi. Sadece yolcuların değil memur ve askerlerin de tezkeresiz bir yerden başka bir yere gitmeleri yasaktı. Bu tür yolculara, amirinin imzasıyla izin tezkeresi verilmesi ve belgesiz yolculuğa izin verilmemesi için Anadolu ve Rumeli canibine emirnameler gönderildiği hatırlatılıyordu.¹⁴

1822 yılı Eylül, Ekim tarihli Girit'teki yöneticilere yazılan bir emirnamede; İstanbul'dan taşraya ve taşradan İstanbul'a yolculuk edecek olanların kadılar tarafından verilen ve mühürlü izin tezkereleri olmadan seyahat edemeyecekleri tekrar hatırlatılıyordu. Tezkeresiz hiç kimsenin bir yerden bir yere bırakılmaması, bu iş için gerekirse müstakil memurların

¹¹ BOA., Cevdet Zaptiye, no: 1722. (Evasıt-ı Safer 1237; 1821 Kasım ortası)

¹² Aynı tarihte Isparta'ya gönderilen emirname; Nuri Köstüklü, "II. Mahmud Dönemi Seyahat Tezkeresi Uygulamasına Dair Bazı Tespitler", *Türk-İslam Medeniyeti Araştırmalar Dergisi*, c.14, sayı 27, (2019), s. 201.

¹³ Köstüklü, agm., s. 203.

¹⁴ BOA., Cevdet Zaptiye, no: 1722.

görevlendirilmesi bildiriliyordu. Ayrıca amaca yönelik, mühürlü tezkerelerin düzenlenebilmesi için hakimlere dağıtılmak üzere 15 adet mühür, Seyid Ali tatar ile Girit'e gönderilmişti.¹⁵

Bu vesikaların Girit'e gönderildiği dönemde, Yunan ayaklanmasının bir uzantısı olarak Girit'te büyük karışıklıkların yaşandığını da hatırlatalım.

II-1831 Tarihli Resmo Mürur Defterinin Tanıtımı ve Özellikleri

Yukarıdaki belgeden yaklaşık on yıl sonraya ait bir müruriye defteri, bu organizasyonun taşradaki görüntüsü açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Bu defter 68 numaralı Resmo Şeriye Sicili'nin¹⁶ 60-70. sayfaları arasındadır.¹⁷ 1831 yılına ait bu defter, iki buçuk aylık bir süreyi içermektedir. İlk işlem 30 Mayıs, son işlem ise 16 Ağustos 1831 tarihidir. Bu iki buçuk aylık müruru kaydının dışında, öncesi ve sonrasına ait bir defter veya kayıt bulunmamaktadır. Böyle bir kaydın tutulmadığı düşünülmez fakat sicillerde hiçbir bilgi mevcut değildir. Bu mürur defterinin başka bir yerde tutulup, sonradan bu sicilin içine ciltlenmiş olabileceği düşünülse de defterin bitiş yeri sicil sayfasının ortasına denk gelmektedir. Mürur defterini nikah kayıtları takip etmektedir. Bu da mürur defterinin kadı siciline bizzat eklendiğın göstermektedir. Yayınladığımız mürur defteri, şu açıdan da önemlidir, daha önce kadı defterinde kayıtlı, tam bir mürur defteri yayımlanmamıştır.¹⁸

¹⁵ Vikelea Kütüphanesi Arşivi, Kandiyе Şeriye Sicili, No: 43, s. 156.

¹⁶ Bu siciller bir süre önce Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'ne nakledilmiş ve yeni bir tasnif çalışması başlamıştır. Biz çalışmamızda İstanbul'da bulunan eski katalog numaralarını kullandık. Girit şer'iyе sicilleri hakkında geniş bilgi için bkz: A. Nühket Adıyeke - Nuri Adıyeke, "Newly Discovered In Turkish Archives: Kadi Registers And Other Documents On Crete", *TURCICA, Revue Études Turques*, Tome 32, 2000, pp. 447-463.

¹⁷ Bu sayfalar arasında sâdece müruru defteri kayıtlı olmakla birlikte, 69. sayfanın altında bir tane nikah kaydı bulunmaktadır.

¹⁸ Daha önce Kastamonu'ya ait iki tane Jurnal defteri yayınlanmıştı. *Kastamonu Jurnal Defteri (1252-1253/ 1836-1837)*, Yayına Haz: Abdülkerim Abdülkadiroğlu, İ. Hakkı Aksoyak, Necip Fazıl Duru, Başbakanlık Devlet Arşivleri Yayını, Ankara, 1998; *Kastamonu Jurnal Defteri II, (1254-1255 / 1838-1839)*, Yayına Haz: İ. Hakkı Aksoyak, Başbakanlık Devlet Arşivleri Yayını, Ankara, 2006; İlk defterin tanıtımı için; Nuri Adıyeke, "Bir Kitap ya da Osmanlı Tarihi İçin Yeni Bir Kaynak", [*Kastamonu Jurnal Defteri 1252-1253/ 1836-1837*], *Kebikeç*, (İnsan Bilimleri İçin Kaynak Dergisi), sayı 14, (2002), ss. 125-134; İlhan Ekinci, *Bellekten*, c. LXVII, sayı 248, (Nisan 2003), ss. 193-199. Bu defterler, içinde mürur kayıtlarını barındırsalar da çok daha geniş kapsamlı kayıtları havi bağımsız defterlerdir.

Mürur defterinin tarihi Girit için şu açıdan önemlidir. Adada 1821 yılından itibaren, Yunan Bağımsızlık savaşı çerçevesinde ayaklanmalar yaşanmıştır. Bu ayaklanmalar 1820'li yılların ortalarında hafiflemiş ve 1830 yılında Yunanistan kurulmuş, adadaki ayaklanma sona ermiştir. Aynı yıl Girit Adası da Mehmet Ali Paşa yönetimine bırakıldı ve ada 1840 yılına kadar Mehmet Ali Paşa idaresinde kalmıştır. Defter, adanın idari olarak Mısır'a bağlı olduğu bir döneme tarihlenmektedir. Bu dönemde, adada önemli reformlar ve değişimler gerçekleştirilmiştir.¹⁹

Mehmet Ali Paşa döneminde adada bazı işlemlerin Osmanlı dönemindeki gibi devam ettiği anlaşılmaktadır. Örneğin, mürur konusunda Osmanlı geleneğinin uygulandığı anlaşılıyor. Yolculukların denetlenmesi geleneği adanın Osmanlı'ya geçmesi sonrasında da devam edip gitmiştir. Mehmet Ali Paşa'nın Girit valisi olup sonradan Osmanlı valiliğini devam ettiren Mustafa Naili Paşa, 27 Muharrem 1261 (M. 5 Şubat 1845) tarihli Dersaadet'e gönderdiği yazısında, Girit'te mürur nizamnamesine itina ile uyulduğunu önemle bildiriliyordu.²⁰ Nitekim başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nde bu tarihten sonraya ait çok sayıda vesika bulunmaktadır.

Mürur defterindeki kayıtların çok büyük bir kısmı bir kişi için yazılmış olsa da birden çok kişinin yazıldığı mürur kayıtları da vardır. Bu çerçevede; 41 tane 2'li kayıt, 11 tane 3'lü kayıt, 4 tane 4'lü kayıt, 3 tane 5'li kayıt, 1 tane 6'lı kayıt vardır. Yaklaşık 75 günlük kaydın olduğu defterde, ortalama her gün 4-5 (4,78) mürur kaydı düzenlenmiştir. Bu süre içinde 13 gün hiç mürur kaydı yoktur. 1 işlem yapılmış gün sayısı 15, 2-5 işlem yapılmış gün sayısı 27, 6-10 işlem arası 13 gün, aynı gün 10'dan fazla işlem yapılan gün sayısı 7'dir. En fazla kaydın yazılı olduğu gün 20 mürur belgesi düzenlenmiştir.

Kayıtlar, genellikle kısa bir şekilde yazılmıştır. Örneğin: “*Orta boylu kır bıyıklu Tosun Re'is, Mazlûm kahveci kefâletiyle Hânya'yaftı 5 Ra. sene 247*” [311] gibi. Kayıtların çok büyük bir kısmı böyledir. Az sayıda detaylı kayıtlar da vardır. Örneğin: “*Onbirinci mülâzım-ı evvel Mehmed Ağâ'nın hâdimi orta boylu sâde rû 'Arap 'Ali bin Hasan es-Sabbâh Ağâ-yı mûmâûnileyhin tezkeresi mûcibince Mısır'a mürûruna izin verilmişdir fi 9 M Sene 247*” [91]. Tek kayıtta da işlem üzerinde düzeltme yapılmıştır.

¹⁹ Adanın Mehmet Ali Paşa dönemine dair bkz: A. Nükhet Adıyeye, “Girit'in Mehmet Ali Paşa Yönetimindeki Durumuna Dair Bir Rapor”, *Belgeler*, c. XV, sayı 19, (1993), ss. 293-315; Theocharis E. Detorakis, *History of Crete*, Iraklion 1994, ss. 321-326.

²⁰ BOA., A. MKT., no: 22-30.

Mürur belgelerindeki ilk bilgi yolculuk yapacak kişinin kimlik tanımlanmasıdır. Mürur belgesi alan yolcuların isim ve resimlerinin (eşkâlinin) belgelerde mutlaka belirtildiğini söylemeliyiz. Yolcunun isminden sonra hemen resmi tanımlanmaktadır. Kadınların tanımlanmadığı bu resimlerde, resim tanımlanmasında vücut özelliği olarak en yaygın unsur boy olmuştur. Tanımlanan insanların, 138 tanesi orta boylu, 91 kişisi uzun boylu, 36 kişisi de kısa boyludur. Bir başka belirgin unsur da sakal ve bıyık tanımıdır. 5 kişi *emred* (yeni sakalı çıkan), 40 kişi de *sâde rû* (sakalsız ve bıyısız) olarak tanımlanmıştır. Çok sayıda kişi sakallı olarak tanımlanmıştır. Beyaz sakallı, kara sakallı, kumral sakallı, sarı sakallı gibi renklerin yanı sıra seyrek, kaba, kısa sirke sakallı gibi tanımlar yapılmıştır. 188 kişinin de tanımlamalarında bıyık özellikleri resmedilmiştir. Bıyıklarının rengi; sarı bıyıklı (76 kişi), kumral bıyıklı, siyah bıyıklı gibi. Bunun yanı sıra ince bıyıklı, kaba bıyıklı, ter bıyıklı, kısa bıyıklı gibi tanımlamalar da yazılıdır. Bir başka tanım unsuru gözlerdir. Kara/siyah gözlü, mavi gözlü, tek gözlü gibi tanımlara rastlanmaktadır. Çatık kaşlı, açık kaşlı gibi tanımlamaların yanı sıra ama/kör, asel/topal gibi vücut engelleri de resim tanımlamalarına eklenmiş, çiçek bozuğu gibi görünüm özellikleri de resimlere yazılmıştır. Ten rengini belirtildiği 168 kişinin %50'si sarışın, %23'ü kumral ve %27'si siyah tenli veya esmerdir. Önemli sayıda *esvedü'l-levn* veya *esmerü'l-levn* (zenci) kaydı bulunmaktadır.

Kimlik tanımlanmasında meslekler önemli bir referanstır. Ne var ki yolcuların meslekleri hakkında oldukça sınırlı bilgiler sunmaktadır. Yolcuların içinde, çizmeci, sabuncu, berber, saatçi, saka, tüfenkçi, tüccar gibi meslek erbabının yanısıra yazıcı, dellal, kale imamı, gibi devlet görevlileri, ordu mensupları ve onların hizmetlileri mevcuttur.

Günümüzde bile insanların kimliklerinde çok önemli bir referans olan kişinin memleketi bu kayıtlarda da belirtilmiştir. Bu açıdan yolcuların memleketi bir hususiyet göstermez. Çünkü yolcuların hemen hepsi Giritli'dir ve bu bir kez daha vurgulanmamıştır. Bu çerçevede az sayıda; Kandiyeli, Resmolı, Fodolalı, Çıçolu, Sudalı, Kaliviyalı, Apokoronlu gibi kayıtlara rastlanmaktadır.

Yolcuların kimlik tanımlanmasındaki bir başka belirleyicilik de mürur belgesi alan kişinin cinsiyeti ve etnik kimliğidir. Mürur belgesi verilen yolcuların çok büyük bir kısmı Müslüman'dır. Daha az sayıda Ortodoks Rum reaya ve Yahudi adına yolculuk belgesi düzenlenmiştir.

Kadınların da erkekler kadar olmasa da yolculuk yaptıkları dikkat çekmektedir.²¹ Bu rakam toplam yolculuk yapanların yaklaşık %13,5'i kadardır. Kadınlara ait müruriye belgelerinde kadınların resim tanımlaması yapılmamıştır.²² Yolculuk yapan kadınların müruriye kayıtları diğerlerinden çok da farklı değildir. Örneğin, Lazoğlu Ahmed bin Hüseyin kayın validesi Emine hatun ile Hanya'ya [247-248], Abdullah oğlu Salih yanında validesi Marya ile Kandiye'ye [43-44], Marko oğlu Yorgi de zevcesi Kiryaki ve on yaşında kızı Elena ile İstendil'e [293-294-295] yolculuk yapmışlardır. İlgili çekici olan ise bazı kadınların yanlarında bir erkek olmaksızın yolculuk etmeleridir. Sabık Ağa Küçük Mehmed Ağa'nın validesi hatun oğlunun kefaletiyle [31], Estiyeli Fatma binti Abdullah Ramazan Ağa hadimi Mustafa kefaletiyle [199] Kandiye'ye yanlarında bir başka erkek olmadan gitmişlerdir. Keza, Resmo sakinelerinden Hüseyin kızı Dudu kadın [39], Resmolu Kadire hatun ve Fatma hatun [88-89], Resmolu Mustafa kızı Fatma hatun [105], Fatma hatun ve kızı Meryem hatun [234-235], İsfakiyeli Marya nasraniyye [158] kendilerine refakat eden bir erkek olmadan Hanya'ya yolculuk yapma izni almışlardır. Kadınların yanlarında bir erkek olmadan yaptıkları yolculukların hepsi ada içi yolculuklardır. Bu izinler arasında birisi oldukça ilgi çekicidir. Resmolu yaşlı olduğu kayıtlı Mehmet kızı Fatma hatun, yanında cüzzamlı olduğu belirtilen Ahmet Mavraki kızı Akide ile Hanya'ya yolculuk izni almıştır. [150-151] Cüzzamlı bir kişinin de toplum içine karışmış olması ve yolculuğa çıkması olağanüstü bir durumdur. Büyük bir ihtimalle Akide hanımın hastalığı henüz ileri bir safhada değildi. Adada yolculuk yapanların cinsiyet ve etnik dağılımları Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1: Yolculuk yapanların cinsiyet ve etnik dağılımları

Müslüman	Sayı	Hristiyan	Sayı	Yahudi	Sayı	Toplam
Erkek	206	Erkek	76	Erkek	6	288
Kadın	15	Kadın	8	Kadın	-	23

²¹ 2. Meşrutiyet döneminde kadınların yolculukları ve yolculuk izin evrakı için şu çalışmada örnekler sunulmaktadır. Nalan Turna, "Geç Osmanlı İmparatorluğu'nda Seyahat Varakaları ve Kadınlar", *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, c. 6, sayı 14, (2019), ss. 155-177.

²² Bu tür vesikalarda kadınların kimlik bilgileri çerçevesinde resimlerinin tarifinin yapılmayacağına dair, bkz. Nuri Adıyeye, *XIX. Yüzyılda Milas Kazası*, Yeni Milas Matbaası, Milas, 2017, s. 98.

Genç/çocuk	4	Genç/çocuk	4	Genç/çocuk	-	8
Toplam	225	Toplam	88	Toplam	6	319

Yolculuk izinnamesi alınabilmesi için mutlaka bir kefil gösterilmesi gerekiyordu. Bu kefalet, muhtardan kocabaşlarından medrese talebeleri için de müderrislerinden oluyordu.²³ İncelediğimiz defterde kefillerin çok farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Defterdeki bütün mürur kayıtlarında kefilin adı ve kimliği açıkça yazılmıştır. Yolculuk kefaletinde; kardeşler, baba-oğul, kayını, iş ortağı, patronu gibi ilişki biçimleri vardır. Kefalette cemaat kuralına uyuluyordu. Müslümanların kefilleri kesinlikle Müslümanlardan oluyordu. Hristiyanların ve Yahudilerin kefilleri de genellikle kendi cemaatlerinden idi. Ne var ki Hristiyan yolcuların kefilleri arasında bazen Müslümanlara da rastlanmaktadır. Yolculuk yapan kadınlara rastlansa da kefalet kayıtlarında hiçbir kadına rastlanmamıştır. Bir kaç kayıta kefil ismi yazılmadan sadece, “*tezkeresi mucibince*” yazılmıştır. [50 / 54]

Yolcuların kefillerinde meslek bilgisi konusunda daha çok veri bulunmaktadır. Bu çerçevede; mumcu, terzi, mataracı, çubukçu, dülgere, tütüncü, sabuncu, fırıncı, kahveci gibi esnafın yanı sıra; hekim ve müftü, hatip, muhızır, dellalbaşısı, kavas, bölükbaşısı, kapı tercümanı, kapu yazıcısı, gümrük kolcusu, muallim, topçu, hazinedar ağa, kocabaşı gibi resmi görevliler ve kimi zaman bunların hadimleri de kefillerin meslek bölümüne yazılmıştır.

Yolcu kefillerinin kimlik betimlemesinde memleketlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Gavdoslu, Kisamolı gibi Giritlilerin yanı sıra kefillerin içinde çok sayıda adaya dışarıdan gelen yöneticiler ve tüccarlar bulunmaktadır. Mürur defterinde görülen kefillerin memleketleri olarak; Adıyamanlı, Ahıskalı, Bağçelikli, Çanakkaleli, Dimetokalı, Erzurumlu, Foksaryalı, Fomozlu/Komozlu, Harikalı, İzmirli, Karaferyeli, Lakozlu, Magripli, Malatyalı, Manastırlı, Mısırlı, Prizrenli, Sakızlı, Serinozlu, Tiranlı, Tokatlı, Varsamonerozlu, Yakaovalı, Yakvulu, Yenişehirli, Yerakarlı göze çarpmaktadır.

Mürur vesikası alanların niçin yolculuk yaptıklarının, nizamname gereği yazılması gerekiyordu. Ama bu defterde hiç kimse için böyle bir kayıt yoktur, insanların niçin yolculuk yaptıkları yazılmamıştır. Genel anlamda bir yerden başka bir yere gitmenin nedeni belirtilmese de bu yolculuk amaçlarından bir tanesinin gelinen yere dönmek olduğu belirtilmiştir. Nitekim Kandıye'den Resmo'ya gelen Manuso oğlu Pulo'nun tekrar

²³ BOA., Cevdet Dahiliye, no: 5396.

Kandiye'ye dönmesi [131] veya Mısır'dan gelip “*vatanı olan Kandiye'ye mürûruna*” izin verilen Mustafa oğlu Mazlum Ağa [120] gibi yolcuların memleketlerine gitmeleri bir yolculuk gerekçesi idi. Mürur belgelerinin bir kısmının tek yönlü değil çift yönlü düzenlenmiş olması bu konuda önemlidir. Kayıtların bir kısmı yolcunun gideceği yere “*varub gelmesine*” veya “*mürûr ve ubûruna*” şeklindedir. Bu tür kayıtlar tek yönlü kayıtlardan ayrıştırılmıştır. Nitekim, Elli dokuzuncu ortanın yedinci yüzbaşısı Abdülmecid hadimi İbrahim bin Hasan, Ağâsı kefâletıyla Mısır'a müruru için izin düzenlenmiştir. Fakat kayıtta önce “*mürûr ve ubûruna*” yazılmış sonra “*ve ubûr*” çizilmiştir. [246] Başka bir deyişle çift taraflı izin iptal edilip, tek taraflı izne dönüştürülmüştür.

Resmo'dan yapılan yolculuğun çok büyük bir kısmı Kandiye'ye (140 kişi) ve Hanya'ya (128 kişi) yapılmıştır. Hanya'nın bitişik limanı olan Suda'ya giden yolcu sayısı 9'dur. Hanya ve Kandiye'ye yapılan yolculuk kimi zaman bu limanlardan adanın dışına yapılan yolculuğun bağlantı limanı idi. Örneğin, İzmir'e Kandiye'den 3 kişi, Hanya'dan da 2 kişi yolculuk yapmıştır. Hanya'dan bir kişinin de Mısır'a aktarma yaptığı kayıtlıdır. Mısır'a gitmek için 12 yolcu izinname almış, ayrıca 2 kişinin de Mısır'a gidip gelmesine izin verilmiştir. Adanın bu dönemde, idari olarak Mısır'a bağlı olması bu yolculuklarda önemli bir etmen olsa gerektir. Ada içindeki yolculuklar için 3 kişi Yera Petre'ye, 1 kişi de Estiye'ye gitmek için izinname almıştır. 6 kişi Şıra Adası'na gitmek için izin almış, bunların 2 tanesi de oradan Kuşadası'na gitmek için mürur belgesi almışlardır. Ada dışı yolculukları için, 7 kişi Öküz Adası'na gidip gelmesine (mürur ve uburuna), 4 kişi İstendil Adası'na, 2 kişi Baru Adası'na, birer kişi de Çamlıca Adası ve Enez'e gitmek için mürur belgesi almıştır.

Resmo'dan İzmir'e gidecek olanların ya Hanya ya da Kandiye'den aktarmalı olarak gidecekleri belirtilmiştir. Resmo'dan İzmir'e doğrudan ulaşım olmadığını söyleyebiliriz. Girit'e yakın adalar olan Çamlıca, Öküz Adası, Baro Adası ve İstendil yolculukları için böyle bir aktarma belirtilmemiştir. Daha ilginç çok sayıdaki Mısır yolcusu için de böyle bir aktarma yazılmamıştır. Dolayısıyla Mısır'a Resmo'dan doğrudan bir gemi seferi olabileceği akla gelmektedir. Mürur defteri içinde Resmo'dan İstanbul'a giden hiçbir yolcu olmaması da dikkat çekici bir detaydır.

Girit'te önemli çatışmaların yaşandığı 1820'li yılların hemen ardına tarihlenen bu defterden adada hayatın kısa sürede normale döndüğü anlaşılmaktadır. Bu çerçevede çok sayıda insanın diğer adalara ve Anadolu şehirlerine yolculuk yaptığı görülmektedir. Kayıtlarda sebebi yazılmasa da bu yolculukların önemli bir kısmının ticaret için yapıldığını düşünüyoruz. Mürur defterinden çıkardığımız bir detay da şudur. Adada erken

dönemlerde oldukça yoğun olan ve gittikçe azalan orandaki ihtidaların hala devam ettiği gözlenmektedir. Örneğin; Kandiye'ye yolculuk yapan Salih bin Abdullah'ın annesi Marya, Hıristiyan idi [43-44].

Defter yeni yazıya aktarılırken her kişinin mürur kaydı için tarafımızdan sıra numarası verilmiş ve bu numara [ ] içinde belirtilmiştir. Osmanlı belgelerinde noktalama işareti yoktur, kullanılmaz. Biz cümlelerin sonuna nokta koyduk ama daha önemlisi yolcu ile kefilin arasına virgül koymamız gerektiğini düşündük. Dümdüz yazılan vesikada kimi zaman yolcu ile kefilinin kimlikleri karışıyordu. Bunun önüne geçmek için yolcu kimliği ile kefilin arasına virgül ekledik. Lakaplarda ve gayri Müslim isimlerin okunmasında problemler yaşanmıştır. Bu sorunu tamamen giderme şansımız yoktur. Bu tür çalışmalarda isimlerin ve lakapların okunması problemi aşılabilir bir engel olarak görünmektedir.²⁴ Bu yüzden bazı isimler için okunma denemesi yapılmış ve isimler okunduktan sonra (?) konulmuştur. Bazı isim, lakap ve yazım problemleri okuma denemesini bile imkansız kılmıştır. Bu durumda okuma girişiminde bulunulmamış ve üç nokta konulmuştur. Türkçe isimlerin yazımında da bir standart görülmemektedir. Örneğin İbrahim, bazen *İbrâhim*, bazen de *İbrâhîm* şeklinde yazılmıştır. Biz de metne sadık kalıp metindeki hali ile yazdık. Asıl halinde olmayan sicil sayfalarına daha sonradan eski harflerle ve yeni harflerle sayfa numarası yazılmıştır. Sayfa sonları (*) şeklinde metinde belirtilmiştir.

---

²⁴ “Rumca köy ve insan isimlerinin okunması önemli bir problemdir. Hele bu isimlerin Rumca'yı çok az bilen veya hiç bilmeyen kadı veya naipler tarafından Arap harfleri ile mahkeme kaydına girdiği göz önünde tutulursa bildik isimlerin dışında kalan isimler bazen tam bir muammaya dönüşmektedir. Kadı sicillerinde özellikle şahıs isimleri kimi zaman tamamen boş dahi bırakılmaktadır. Bu bakış çerçevesinde köy ve yer isimleri konusunda burada yazdıklarımız sadece bir okuma denemesidir.” Nuri Adıyke, “Multi-dimensional Complications of Conversion to Islam in Ottoman Crete”, *Crete and the Eastern Mediterranean, 1645-1840*, Halcyon Days in Crete VI, (Edited By. Antonis Anastasopoulos), Crete University Press, Rethymno, 2008, s. 204, dipnot: 6; “Rumca yerleşim isimlerinin okunması önemli bir problemdir. Yazım katipleri her ne kadar yerli insanlardan yardım alsalar da bu isimleri Türk fonetiğine göre farklılaştırdıkları anlaşılmaktadır. Bir başka sorun da Rumca bu isimleri Arap harfleriyle yazmaktan kaynaklanmıştır. Bazen katip kendine göre isimleri değiştirmiştir...” Nuri Adıyke, “Fatih Paşalar'ın Kendilerine Armağânı: Osmanlı Girit'inde Temlik/Mülk Köyler”, *Hilâl, Studi Turchi e Ottomani*, (Venetians and Ottomans in the [Early] Modern Age), v. 6, (2018), s. 100, dipnot 18. Nitekim yukarıda bahsedilen Kastamonu Jurnal Defteri'nde bu tür isimler, “_____” şeklinde verilmiştir.

Sonuç olarak bu kısa mürur defteri, dönemi Girit'i için ilginç bilgiler sunmaktadır. Tarihi vesikaların elemesiyle tespit edilmiş olan 319 kişi bir örneklem teşkil edip bu defter üzerinden sonuçlar çıkarmak mümkündür. 1831 yılında Resmo kasabasından yola çıkan, insanların yolculuk rotaları, insanların fiziksel görünüşleri, meslekleri, sosyal ilişkileri gibi bilgiler bu defterler kullanılarak görülebilir.

III- Mürur Defteri Çeviri Yazısı

Bundan aşağıya mürur tezkereleri kayd olunacaktır fi 18 Z. [Zilhicce] Sene 246. [30 Mayıs 1831]

[1] Orta boylu siyâh bıyıklı çizmeci Mustafa bin Ahmed, Boduroğlu Hüseyin Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 18 Z. Sene 246.

[2] Uzun boylu kumrâl bıyıklı Ahmed bin Hasan, Erzurumlu İsmâ'il Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 19 Z. Sene.

[3] Uzun boylu ter bıyıklı Ahmed bin 'Abdullah, Foksâryalı Ahmed 'Arâbâki kefâletiyle Kandiye'ye fi 19 Z. Sene 46.

[4] Orta boylu kumrâl bıyıklı 'Ali bin Sâlih, Selâmî Bâbâ fakiri kefâletiyle Kandiye'ye fi 19 Z. Sene 246.

[5] Uzun boylu kumrâl bıyıklı çiçek bozuğu Mehmed 'Ali bin Ahmed, terzi Mustafa kefâletiyle Hânya'ya fi 20 Z. Sene.

[6] Uzun boylu sârı bıyıklı Mehmed bin 'Ali, Topçu Hüseyin Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 20 Za. Sene.

[7] Orta boylu kara bıyıklı Mehmed bin İbrâhîm, Yetîmoğlu Hüseyin kefâletiyle Hânya'ya fi 20 Z. Sene.

[8-9] Orta boylu kara bıyıklı Ahmed 'Alemdâr Hüseyin ve altı yedi yaşında oğlu, Ahıskalı? Memiş Ağâ kefâletiyle Hânya'ya ve andan İzmîr'e fi 20 Z. Sene 246.

[10-11-12] Uzun boylu sârı bıyıklı Sâlih bin Hasan ve orta boylu sârı bıyıklı Adem bin 'Ali ve Çamlı Azîz Senene'ye?, Lâhka Hasan Ağâ kefâletiyle fi 20 sene.

[13] Esvedü'l-levn orta boylu Hâcî Selîm bin 'Abdullah, Çâmlı 'Azîz'in kefâletiyle Kandiye'ye fi 20.

[14-15] Orta boylu sârı bıyıklı Hüseyin bin Ahmed ve uzun boylu kumrâl bıyıklı 'Ali bin Mehmed, Receb Tâtâr kefâletiyle Hânya'ya fi 20 Z.

[16] Uzun boylu kır bıyıklı Fodolalı Todori veled-i Minoli, kapu tercümânî kefâletiyle Suda'ya fi 20 Z. Sene 246.

[17] Orta boylu kumrâl bıyıklı 'Abdullah bin Musa, Karafereli 'Abdülkerîm kefâletiyle Kandiye'ye fi 20 Z. Sene 246.

[18] Orta boylu sâde rû Mehmed bin Yusuf, Serinozlu İbrâhim kefâletiyle Kandiye'ye fi 21 Z. Sene 246.

[19] Orta boylu sârı bıyıklı Mehmed bin Yetîm, karındâşı Hüseyîn kefâletiyle Hânya'ya fi 22 Z. Sene 246.

[20] Uzun boylu kır bıyıklı Fodolalı Todori veled-i Minoli, kapu tercümânı kefâletiyle Kandiye'ye mürûruna fi 22 Z.

[21] Uzun boylu kara bıyıklı Receb Tâtâr, Magribî Hâcı Mehmed kefâletiyle Hânya'ya fi 23 Z. sene.

[22-23-24] Orta boylu kara sakallı Kandiye'vi Kara İsmâ'il Ağâ ve uzun boylu kara sakallı Halîl Ağâ ve orta boylu kara sakallı Hüseyîn Ağâ, Sinân Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 23 Z. S.

[25-26] Uzun boylu kumrâl ince bıyıklı İbrâhim bin Yûsuf ve ma'iyetinde kısa boylu emred Sâdik bin 'Abdullah, Tîrânlı el-hâc Ahmed müvekkilân? kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. S. (60)

[27] Orta boylu kır bıyıklı ayâğı 'asel İbrâhîm Ağâ, karye âğâsı kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. S.

[28] Orta boylu 'Acemi Hasan Kahveâltı, oğlu İsmâ'il kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. Sene 246.

[29] Kısa boylu sârı bıyıklı el-hâc Ahmed, Müftü Efendi kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. S.

[30] Orta boylu sârı ter bıyıklı Konstantin veled-i Yâni, Bağçelikli Esperîdu kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. Sene 246.

[31] Sâbık Ağâ Küçük Mehmed Ağâ'nın vâlidesi hâtûn, oğlunun kefâletiyle Kandiye'ye fi 24 Z. Sene.

[32] Uzun boylu kara bıyıklı Çiçoyî Hüseyîn Ağâ, Sudalı hâcı Hüseyîn kefâletiyle Mısır'a fi 25Z. S.

[33] Uzun boylu ter bıyıklı Dîmitri veled-i Yâni, Esperînu kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. Sene 246.

[34-35] Uzun boylu sârı bıyıklı Minoli veled-i Yorgi ve orta boylu kumrâl bıyıklı Nîkola veled-i Mîhâil, 'Ali Yâncı Ağâ kefâletiyle Hânya'ya mürûrlarına fi 25 Z. Sene 246.

[36] Orta boylu ter bıyıklı Konstantin veled-i Yorgi, Küçük Mehmed Ağâ kefâletiyle Mısır'a mürûruna fi 25 Z. S.

[37] Uzun boylu kır bıyıklı 'Ali bin Hüseyîn, Boduroğlu Hüseyîn Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 26 Z. S.

[38] Orta boylu kır bıyıklı İbrâhim Ağâ bin Yusuf, müftü efendi kefâletiyle Hânya'ya fi 26 Z. S.

[39] Resmo sâkinelerinden Dûdû kâdın binti Hüseyîn, Muhzır Hasan kefâletiyle Hânya'ya fi 24 Z. Sene 46.

[40] Yenâlı Topâl 'Ömer Ağâ, Boduroğlu kefâletiyle Hânya'ya fi 26 Z. Sene 46.

[41] Orta boylu sârı bıyıklı Hüseyîn bin Ahmed, Güldâroğlu İsmâ'il Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 26 Z. S.

[42] Mercân ferîki tâbi'i kısa boylu sâde rû 'Amir bin el-hâc Mehmed 'Arab, Mısırlı 'Ali bin Mehmed kefâletiyle Mısır'a mürûruna izin verilmiştir fi 26 Z. Sene 246.

[43-44] Orta boylu sâde rû Sâlih bin 'Abdullah ve vâlidesi Mârya Nasraniyye, Topçu Hâcî İbrâhim usta kefâletiyle Kandiye'ye mürûrlarına izin fi 26 Z. S.

[45] Resmo nâhiyesi Perikâ karyesinden Zâbyâ veled-i Konstantin, Mûmçu Minoli'nin kefâletiyle Mısır'a mürûruna izin fi 26 Z. S.

[46] Estiyeli Zâbyâ veled-i Konstantin, kapu yâzıcısı kefâletiyle Kandiye'ye fi 26 Z. S.

[47-48] Yusuf Ağâzâde İbrâhim Ağâ hâdimi İsmâ'îl Ağâsına refâkaten Hânya'ya mürûruna ruhsat fi 26 Z. Sene 246.

[49] Orta boylu kır bıyıklı Mehmed bin Ahmed, Topçu 'Abdullah Mollâ'nın kefâletiyle Kandiye'ye fi 26 Z. S.

[50-51-52-53-54] Kandiye'vi uzun boylu kır sakallı Despot Nikolyo ve uzun boylu sârı sakallı Alesiz Yako ve kısa boylu sâde rû Efra'îl ve kısa boylu sârı bıyıklı Minoli ve sulbiyye kızı Hâme, tezkeresi mûcibince Kandiye'ye fi 26 Z. Sene 46.

[55] Kısa boylu sâde rû 'Ali Dervîş, Fomozlu Hüseyîn kefâletiyle Hânya'ya fi 26 Z. S.

[56-57] Orta boylu ince sârı bıyıklı Arslân bin Sâdık ve orta boylu ter bıyıklı 'Ali bin Sâlih, Yâkvulu Hâcî Receb kefâletiyle Kandiye'ye fi 27 Z. Sene 246.

[58] Orta boylu sârı bıyıklı Ahmed bin Adem, Tîrânlı İslâm Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 27 Sene. (61)

[59-60] Uzun boylu sârı bıyıklı Hasan bin Musa ve orta boylu ince sârı bıyıklı Mahmûd bin Pâşâko, İlbasânlı Hâcî Mehmed kefâletiyle Hânya'ya fi 27 Z.

[61] Orta boylu sâde rû Mısırlı Hüseyîn bin İbrâhîm, Seyyid bin 'Ali kefâletiyle Hânya'ya fi 28 Z. Sene 246.

[62] Orta boylu kara bıyıklu esvedü'l-levn Hasan bin Hasan, müteveffâ Tokadlı Mehmed Emîn kefâletiyle Hânya'ya fi 28 Z. Sene 246.

[63-64] Orta boylu kara bıyıklu 'Ömer bin Mustafa ve Mârya Kisâmolu, Mâlâtyâlı Hüseyîn kefâletiyle Hânya'ya fi 28 Z. Sene 246.

[65] Orta boylu sârî sakâllu Yahûdi Moşe, şerîki Ahyâ Yahûdi'nin kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi gurre-i M. [12 Haziran 1831]

[66] Resmolu kısa boylu sâde rû Mehmed bin Ahmed, bâbâsı terzi Ahmed'in kefâletiyle Hânya'ya fi gurre-i M. Sene 47.

[67] Kısa boylu sâde rû Vâsili veled-i Yorgi, Afrîkâlî? ... Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi gurre-i M.

[68-69] Orta boylu siyâh bıyıklu Mehmed bin 'Ali ve orta boylu ince kumrâl bıyıklu çiçek bozuğu Mehmed, Boduroğlu kefâletiyle Şîre'ye ve andan Kuşadası'na fi 3 M. Sene 47.

[70] Orta boylu kır bıyıklu Hâcî 'Ömer Ağâ, Mehmed'in kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 4 M. Sene 47.

[71] Orta boylu ince sârî bıyıklu Mustafa bin Hasan, Tîrânlı İslâm Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye? fi 5 M. Sene 47.

[72] Uzun boylu sârî bıyıklu Ahmed bin İsmâ'il, Gâvdoslu İsmâ'il kefâletiyle Kandiye'ye fi 5 M. Sene 47.

[73-74-75-76] Uzun sârî ter bıyıklu 'Osmân bin Şabân ve orta boylu sârî bıyıklu Hasan bin İslâm ve orta boylu kumrâl bıyıklu Zekâr bin İbrâhîm ve orta boylu sâde rû Receb bin Haydar, Yâkvâlî Ramazân Ağâ kefâletiyle Hânya'ya mürûrlarına fi 5 M. Sene 47.

[77-78] Uzun boylu esvedü'l-levn S'aîd 'Arap ve orta boylu esvedü'l-levn Selîm, Yâkuvâlî Ramazân Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 5 M. Sene 47.

[79] Orta boylu sârî bıyıklu Hüseyin bin İbrâhîm, Süleymân Bölükbaşî kefâletiyle Hânya'ya fi 5 M. Sene 47.

[80] Uzun boylu kumrâl bıyıklu Ahmed bin Hasan, Mâlâtyâlı Mehmed Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 5 M. Sene 47.

[81-82] Kısa boylu sârî bıyıklu Hüseyin bin Mehmed ve uzun boylu kumrâl bıyıklu Ahmed bin İslâm, Tîrânlı İslâm Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 5 M. Sene 247.

[83] Kısa boylu sâde rû Minoli veled-i Dîmitri, kapu tercümânî kefâletiyle Kandiye'ye mürûruna fi 6 M. Sene 47.

[84-85] 'Ali Yâzıcı Ağâ Soytorisli? orta boylu Mustafa bin Ahmed, ağâ-yı mûmâünileyhin kefâletiyle Hânya'ya fi 6 M. Sene 47.

[86] Orta boylu emred Ahmed bin 'Abdullah, El-hac İbrâhîm Ağâ'nın kefâletiyle Kandiye'ye fi 6 M. Sene 47.

[87] Uzun boylu sârı bıyıklı Ahmed bin 'Abdullah, Soyâtari el-hâc 'Abdullah'ın kefâletiyle Kandiye'ye fi 6 M. Sene 47.

[88-89] Resmolu Kâdire hâtûn ve Fatma hâtûn, Lâkozlu İbrâhîm 'Alidâki bin İsmâ'il kefâletiyle Hânya'ya mürûrlarına fi 7 M. Sene 47. (62)

[90] Cezâ'irli dellâl Sâlih bin 'Osmân, dellâlbâşı kefâletiyle Hânya'yafi 7 M. Sene 47.

[91] Onbirinci mülâzım-ı evvel Mehmed Ağâ'nın hâdimi orta boylu sâde rû 'Arap 'Ali bin Hasan es-Sabbâh, Ağâ-yı mûmâünileyhin tezkeresi mûcibince Mısır'a mürûruna izin verilmiştir fi 9 M. Sene 247.

[92] Kısa boylu emred oğlân Hüseyin, Hâci 'Abdulfettâh kefâletiyle Yâli Petre'ye fi 9 M. Sene 47.

[93-94] Uzun boylu kumrâl bıyıklı Dimitrâki ve kısa boylu beyâz sakallı Pâpâ Minol, sergerde Hüseyin Ağâ'nın tezkeresi mûcibince Kandiye'ye ve Yâli Petre'ye mürûrlarına ve maslahatı sâire fi 9 M. Sene.

[95-96] Uzun boylu ince bıyıklı 'Arif bin Hüseyin ve kısa boylu sâde rû Zekeriyâ bin Mustafa, Hârikâli İsmâ'il kefâletiyle Kandiye'ye fi 9 M. Sene 47.

[97] Orta boylu sârı kır bıyıklı 'Abdullah bin Hasan, Süleymân bölükbaşî kefâletiyle Kandiye'ye ve andan İzmir'e mürûruna fi 11 M. Sene 47.

[98-99-100] Orta boylu kır bıyıklı sâ'atçı Yâren ve oğlu kumrâl bıyıklı Yâni ve mâderi nasrâniyye, terzi Minoli'nin kefâletiyle Hânya'ya mürûrlarına fi 11 M. Sene 247.

[101] Kısa boylu sâde rû Fokoli veled-i Kiryâko, Mihâkâli kefâletiyle Hânya'ya fi 11 M. Sene 47.

[102-103] Kısa boylu çiçek bozuğu 'Ali bin 'Abdullah ve vâlidesi Arti nasrâniyye, 'Ali Beğ'in kefâletiyle Kandiye'ye fi 11 M. Sene 47.

[104] Uzun boylu sârı bıyıklı Bâyezid, bölükbaşî Bâyrâm Ağâ'nın kefâletiyle Kandiye'ye fi 12 M. Sene 47.

[105] Resmolu Fatma binti Mustafa nâm hâtûn, Lâkozlu İbrâhîm 'Alidâki kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 12 M. Sene 47.

[106] Orta boylu sârı bıyıklı Hüseyin bin Mehmed, Tîrânlı İslâm Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 12 M. Sene 47.

[107] Uzun boylu beyâz sakallı el-hâc Mehmed bin Süleymân, Eyüb Bey'in kefâletiyle Kandiye'ye fi 12 M. Sene 47.

[108] Orta boylu ter bıyıklu Ahmed bin İsmâ'il, mataracı Mehmed Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 12 M sene 47.

[109] Orta boylu kır sakâllu Hasan Ağâ, çubukçu Gül kefâletiyle Suda'ya ve Hânya'ya mürûru fi 12 M. Sene 47.

[110-111] Uzun boylu sârı bıyıklu Yusuf bin İbrâhim ve orta boylu sârı ter bıyıklu İdris bin İsmâ'il, Hamdullah kavâs kefâletiyle Kandiye'ye fi 13 M. Sene 47.

[112-113] Orta boylu sârı sakâllu Sâlih bin Hasan ve orta boylu sârı bıyıklu Yusuf bin Hasan, Tîrânlı Hâcı Ahmed bölükbaşu kefâletiyle Kandiye'ye fi 13 M. Sene 47.

[114] Orta boylu topâl 'Ömer, Boduroğlu kefâletiyle Kandiye'ye fi 13 M. Sene 47.

[115-116] Orta boylu kara bıyıklu Sudâlı Kesik Mustafa ve ma'iyetinde Hafize hâtûn, validesinin hâdimi Hüseyin kefâletiyle Kandiye'ye fi 13 M. Sene 47.

[117] Uzun boylu sâde rû Şaban bin Hasan, ... neferi 'Ali kefâletiyle Kandiye'ye fi 13 M. Sene 47.

[118] Orta boylu sâde rû 'Ali bin 'Abdullah, 'Abdullah kavâs kefâletiyle Hânya'ya fi 13 M. Sene 47.

[119] Uzun boylu sârı bıyıklu sabuncu Yorgi, sâbûncu Hüseyin kefâletiyle Hânya'yafi 14 M. Sene 47.

[120] Uzun boylu kısa sakâllu Mazlûm Ağâ bin Mustafa, Mısır'dan bu tarafa vürûd ve vatânı olân Kandiye'ye mürûruna Hasan kefâletiyle izin verilmiştir fi 15 M. Sene 47. (63)

[121] Bedestân tüccârından orta boylu siyâh sakâllu Seyyid 'Abdi Efendi, Seyyid İbrâhim Sinân Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 15 M. Sene 47.

[122-123-124] Muhâsebeci efendi hâdimi uzun boylu Çârâpro Seyyid bin Musa ve orta boylu siyâh sakâllu Hasan Şâmî ve orta boylu sâde rû Hüseyin bin 'Ali, efendileri kefâletiyle Hânya'ya fi 15 M.

[125] Orta boylu kara bıyıklu Dervîş bin Mehmed, Mollâ Mustafa kefâletiyle Kandiye ve Estiye'ye mürûruna fi 16 M. Sene 47.

[126] Orta boylu sârı Çârâpro İbrâhim bin 'Ali, Likâki Hasan kefâletiyle Kandiye'ye fi 16 M. Sene 47.

[127] Orta boylu kumrâl bıyıklu Selîm Bey, kayını Nuri Halil kefâletiyle Kandiye'ye fi 16 M. Sene.

[128] Uzun boylu sâde rû Konstantin veled-i Mârkolyo, Hasan Bey kefâletiyle Hânya'ya fi 16 M. Sene.

[129] Uzun boylu Çârâpro Mustafa bin Ahmed, Ezrîsîli Hasan kefâletiyle Hânya'ya fi 16 M.

[130] Resmolu orta boylu sâde rû Hasan bin Mehmed, furuncu Halîl kefâletiyle Kandiye'ye fi 17 M. Sene 47.

[131] Fi'l-asl İsfâkiyeli uzun boylu kumrâl bıyıklu Pulo veled-i Mânuso Kandiye'den Resmo'ya vürüd ve Kandiye tezkeresi mûcibince gene Kandiye'ye mürûruna izin verilmiştir fi 17 M. Sene 47.

[132] Esvedü'l-levn Mîroka binti 'Abdullah, esved 'Abdullah'ın kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 17 M. Sene 47.

[133] Orta boylu çâtık kaşlu beyâz çehrelü Stâvroli veled-i Yâni Hânya'dan gelüb ve gene Hânya tezkeresi mûcibince Hânya'ya vârub gelmesine izin verilmiştir fi 17 M. Sene 247.

[134] Orta boylu sâde rû Nîkoli veled-i Mârko, Kumnâlî Yâni Mîlonâki kefâletiyle Hânya'ya fi 17 M. Sene 47.

[135-136] Uzun boylu Cârâbro Yâni veled-i Nîkoli ve uzun boylu sârî bıyıklu İsfâkiyeli Yâni veled-i Kosta, Ayvâsil Vrekenli Dîmitraki kefâletiyle Kandiye'ye mürûrlarına fi 17 M. Sene 47.

[137] Uzun boylu sârî bıyıklu Antoni veled-i Minoli, duhanî Yorgi kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 17 M. Sene 47.

[138] Amnâtolu Elenâ nasrâniyye, Lâhana Hasan Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye vârub gelmesine ruhsat fi 17 M. Sene 47.

[139] Orta boylu mâvi gözlü açık kaşlu Prizrenli tüfenkçi Hasan bin Dervîş, Pîrizrenli İbrâhîm kefâletiyle Hânya'ya fi 17 M. Sene 47.

[140-141] Uzun boylu kara bıyıklu 'Arif Mustafa bin Mehmed ve orta boylu sârî bıyıklu Hüseyin bin 'Ali, Somâtozlu Mollâ Mehmed kefâletiyle Kandiye'ye fi 21 M. Sene 47.

[142] Uzun boylu kumrâl seyrek sakallu kara gözlü Süleymân bin 'Ali, Hâcı ustanın kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 22 M. Sene 47.

[143] Orta boylu siyâh bıyıklu â'ma Mustafa bin İsmâ'il, karındâşı Mehmed'in kefâletiyle Hânya'ya fi 22 M. Sene 47.

[144-145-146-147] Orta boylu sârî bıyıklu Apostol veled-i Mîhâ'il ve zevcesi Antonosâ ve üç yaşında kızı Esreyanâ ve sulbi oğlu Yorgi nâmunlar, Bağçelikli Espîzo kefâletiyle Hânya'ya fi 22 M. Sene 47.

[148] Resmolu Kadriye binti İsmâ'il, Andânâsozlu Ahmed'in kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 22 M. Sene 47.

[149] Resmolu orta boylu topâl 'Ömer, Perveroğlu kefâletiyle Hânya'ya fi 22 M. Sene 47.

[150-151] Resmolu kocakarı Fâtma binti Mehmed ve cüzzâm 'Akîde binti Ahmed Mâvrâki, Mollâ Hüseyin kefâletiyile Hânya'ya mürûrlarına fi 23 M. Sene 47. (64)

[152] Kısa boylu sârı bıyıklı mâ'i gözlü Hasan bin el-hâc Mustafa, İzmirlioğlu Mehmed Ağâ kefâletiyile Hânya'ya fi 24 M. Sene 47.

[153-154-155] Orta boylu kumrâl bıyıklı Dîmitri veled-i Minoli ve orta boylu sârı bıyıklı Minoli veled-i Nîkoli ve uzun boylu sârı ter bıyıklı Hrâlâni veled-i Konstanti, kasab Yusuf kefâletiyile Kandiye'ye fi 24 M. Sene 47.

[156] Kale imâmı Hasan Fehîm bin Mustafa Ağâ, Boduroğlu kefâletiyile Hânya'ya fi 24 M. Sene 47.

[157] Uzun boylu kabâ kır bıyıklı Menoso veled-i Mihali, mollâ? Fehîm kefâletiyile Kandiye'ye fi 24 M.

[158] İsfâkiyeli Mârya nasrâniyye, Yâni Dâskalâki kefâletiyile Hânya'ya fi 24 M. Sene 47.

[159] Orta boylu kabâ kır bıyıklı Fâfûl bin Mehmed 'Ali, oğlu 'Ali Bey'in kefâletiyile Hânya'ya fi 24 M. Sene 47.

[160] Orta boylu ince kara bıyıklı Mâtyo veled-i Yâni, Boduroğlu kefâletiyile Hânya'ya fi 24.

[161-162-163-164-165] Orta boylu sârı bıyıklı Mihâ'il veled-i Yorgi ve uzun boylu sârı bıyıklı Mihâ'il veled-i Anâvoryâno ve kısa boylu sârı bıyıklı Anâvoryâno veled-i Pânoyot ve uzun boylu kara bıyıklı Nikoli veled-i Todori ve orta boylu sârı bıyıklı Pânâyot veled-i Mihali, Ayvaâsilili Dîmitrâki kefâletiyile Kandiye'ye fi 24 M. Sene 47.

[166-167-168] Orta boylu ter bıyıklı İshâk bin Sinâ ve uzun boylu sârı kır sakâllu Ya'kûb bin Şamû'el ve kısa boylu şâb-ı emred Şamû'el bin 'Avrâm, İliyâ kefâletiyile Suda'ya mürûrlarına fi 25 M. Sene 47.

[169] Orta boylu ak sakâllu İbrâhim bin İbrâhim, Şerîf Mustafa kefâletiyile Hânya'ya fi 26 M.

[170] Kâlîviyâlî orta boylu ince sârı bıyıklı Yâni veled-i Nîkoli, Yerânîli Mihali İlyâki kefâletiyile Kandiye'ye fi 27 M. Sene 47.

[171] Apokoronlu uzun boylu ince kumrâl bıyıklı Minoli veled-i Yâni, 'Arap Mercân kefâletiyile Kandiye'ye fi 28 M.

[172] Orta boylu ince kumrâl bıyıklı Mustafa Ağâ bin 'Ali Ağâ, karındâşı 'Ali Ağâ kefâletiyile Hânya'ya mürûruna fi gurre-i S. Sene 47.

[173] Resmolu orta boylu kır bıyıklı Yâni veled-i Minoli, Hâcı 'Alioğlu 'Osman Ağâ kefâletiyile Enez'e mürûruna izin verilmişdir fi gurre-i S. Sene 47.

[174-175] Orta boylu sârı bıyıklı Zekeriyâ bin Hasan ve orta boylu sâde rû siyâh gözlü Hasan bin Sâlih, Hâcı Soyâtârî'nın kefâletiyle Hânya'ya mürûrlarına fi 2 S. Sene 247.

[176] Uzun boylu kara bıyıklı Emin bin Ahmed, terzi Mustafa kefâletiyle Hânya'ya fi 2 S. Sene 47.

[177] Altıncı yüzbaşısı Ahmed Ağâ Kuvâmi Mısıri, Yusuf Ağâ kefâletiyle Mısır'a fi 2 S.

[178] Uzun boylu sârı bıyıklı Mehmed bin Selîm, karındâşı Hasan kefâletiyle Kandiye'ye fi 2 S.

[179] Orta boylu kumrâl bıyıklı Selim Beğ, kâynı Nuri Halîl kefâletiyle Hânya'ya fi 2 S. Sene 47.

[180] Kısa boylu ter bıyıklı siyâh gözlü Bilâl bin Mustafa, Arnâvûd Selîm kefâletiyle Hânya'ya fi 3 S. Sene 47.

[181-182] Orta boylu ter bıyıklı Yâni veled-i Mîhâ'il ve kısa boylu şâb-ı emred Badakî? veled-i Minoli, terzi Yâni kefâletiyle Hânya'ya fi 3 S. Sene 47.

[183-184-185-186-187] Orta boylu sârı bıyıklı Mehmed bin Sâlih ve orta boylu sârı bıyıklı Hâcı Bayrı bin Bekir ve kısa boylu ince kumrâl bıyıklı 'Ali bin Ahmed ve orta boylu kumrâl bıyıklı Hasan bin Selim ve orta boylu sârı bıyıklı Süleymân bin 'Abdullah, Soyâtârî 'Abdülbâki'nin kefâletiyle Hânya'ya fi 3 S. Sene 47. (65)

[188] Uzun boylu kumrâl bıyıklı Emîn bin Mustafa, Manâstırlı Reşîd Bey kefâletiyle Kandiye'ye fi 3 S. sene.

[189] Uzun boylu kır bıyıklı Minoli veled-i İstrâti, Merdinâki 'Ali Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 5 S. sene 47.

[190-191] Kısa boylu ayakları topâl İbrâsânâki Ahmed ve hıdmetinde uzun boylu sâde ruy Hüseyin, Boduroğlu kefâletiyle Kandiye'ye fi 5 S.

[192] Orta boylu siyâh bıyıklı 'Abdükerîm bin Süleymân, sâminbaşısı Hasan kefâletiyle Kandiye'ye fi 5 S. sene 47.

[193] Uzun boylu kumrâl bıyıklı Soyâtârî 'Abdülbâki, Hazinedâr Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 5 S. sene 47.

[194] Orta boylu kumrâl bıyıklı yek çeşm Mehmed bin İbrâhîm, Murunâlî Hüseyin kefâletiyle Kandiye'ye fi 5 S. sene 47.

[195] Uzun boylu sârı sakâllu Süleymân bin Ya'kûb, Prizrenli İbrâhîm kefâletiyle Kandiye'ye mürûruna fi 5 S. sene 47.

[196] Kısa boylu ince sârı bıyıklı Hüseyin bin Ahmed, Vârsâmonerozlu Mustafa kefâletiyle Hânya'ya fi 5 S. sene 47.

[197] Orta boylu sâde rû Meletiyâ veled-i Acı Yâni, karındâşı Tîtûs kefâletiyle Şirâ'ya mürûruna fi 5 S. sene 247.

[198] Dârende-i tezkere kısa boylu sâde rû Anton veled-i Konstantin, ... Esteryâ veled-i Yano kefâletiyle Çâmlıca'ya fi 5 S. sene.

[199] Fi'l-asl Estiyeli Fâtma binti 'Abdullah, Ramazân Ağâ hâdimi Mustafa kefâletiyle Kandiye'ye fi 7 S. sene 47.

[200] Uzun boylu kumrâl bıyıklı İbrâhim bin Mustafa, Çanâkkal'eli İbrâhim kefâletiyle Kandiye'ye fi 7 S. sene 47.

[201-202-203-204] Orta boylu siyâh bıyıklı Mehmed bin Sâdık ve orta boylu siyâh bıyıklı Dâvud bin Süleymân ve orta boylu sârı bıyıklı Talha bin Hüseyin ve kısa boylu ter bıyıklı Hasan bin 'Ali, Hâcı Bekir Ağâ kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 7 S. Sene 47.

[205] Kısa boylu sâde rû Mısırî Hüseyin bin İbrâhîm, Mısırî el-hâc Mehmed kefâletiyle Mısır'a mürûruna izin fi 8 S. Sene 47.

[206] Uzun boylu ince bıyıklı esvedü'l-levn 'Abdullah bin Ahmed, Mısırî el-hâc Mehmed kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 8 S. Sene 47.

[207] Resmo muhâfızı Eyüb Bey'in etbâ'ından orta boylu â'ma 'Arab Sâiş?, el-hâc İbrâhîm mîr-i mümâileyhden izin alub Mısır'a mürûruna izin verilmiştir fi 8 S. Sene 47.

[208] Kısa boylu sâde rû Vâsili veled-i Yorgi, Bilâl Ağâ'nın kefâletiyle Hânya'ya fi 8 S. Sene 47.

[209-210] Milânbeli Bârâski veled-i Yorgi Kostâni ve kızı Çori?, Stâni Yâni'nin kefâletiyle Hânya'ya fi 8 S. Sene 47.

[211] Uzun boylu siyâh bıyıklı Ahmed bin Mehmed, Rahmi Efendi'nin kefâletiyle Hânya'ya fi 8 S. Sene 47.

[212-213-214] Uzun boylu kır bıyıklı Nîkola Re'is ve kısa boylu sârı bıyıklı Anton veled-i Nikola ve karındâşı Erkîri, İnyâkili Yâni kefâletiyle Hânya'ya fi 8 S. Sene 47.

[215-216] Uzun boylu kumrâl kabâ bıyıklı Mehmed bin Hasan ve uzun boylu sârı bıyıklı Hüseyin bin Mehmed, Yâkaovâlî el-hâc Ya'kûb kefâletiyle Kandiye'ye fi 10 S. Sene 47.

[217] Orta boylu siyâh gözlü esmerü'l-evn Ahmed bin 'Abdullah, Sâkızlı Ethem Efendi kefâletiyle Kandiye'ye fi 10 S. Sene 47. (66)

[218] Orta boylu dört kâşlı esmerü'l-evn İstâvroli veled-i Konstanti, ... Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 11 S.

[219-220] Orta boylu sârı bıyıklu Sâlih bin Tayyib ve kezâ orta boylu sârı bıyıklu Hasan bin Sâlih, Alâdâğlı Ahmed'in kefâletiyle Kandiye'ye fi 11 S. sene 247.

[221] Orta boylu sârı bıyıklu Hüseyin bin Mehmed, Tîrânlı terzi 'Ömer kefâletiyle Kandiye'ye fi 11 S. sene 47.

[222] Uzun boylu sârı bıyıklu Süleymân bin 'Ali, Berâtlı 'Abdullah kefâletiyle Kandiye'ye fi 11 S. sene.

[223] Kısa boylu sârı bıyıklu Hrâlanbi veled-i Andoni, mahkeme kâtibi kefâletiyle Hânya'ya fi 12 S. sene.

[224] Orta boylu kara bıyıklu Hasan bin Mehmed, Topçu Hüseyin usta kefâletiyle Hânya'ya fi 12 S. sene 47.

[225-226-227] Uzun boylu ince sârı bıyıklu Mustafa bin Ahmed ve kısa boylu sâde rû Yûnus bin Hüseyin ve kısa boylu sâde rû 'Ali bin Ahmed, Peremeli Mehmed tâbi-i Tahtâloğlu kefâletiyle Kandiye'ye fi 15 S.

[228-229] Onbirinci alây binbaşılardan Cafer Efendi gulâmı esvedü'l-levn Ahmed Efendi ve orta boylu sâde rû el-hâc Kâsım hâdimi, Cafer Efendi kefâletiyle Kandiye'ye mürûrlarına fi 15 S. sene.

[230-231] Uzun boylu açık kaşlı Yânya tüccârından Nikoli veled-i İzyâmândi ve orta boylu açık kaşlı Dîmitri veled-i Anâstâs, bâbuşçu Androli kefâletiyle Kandiye'ye fi 15 S. sene 47.

[232-233] Uzun boylu kır sakallu Yahûd Ya'kûb veled-i Samuel ve kısa boylu sâde rû Samu'el veled-i Avrâm, Yahudi İliyâ kefâletiyle Kandiye'ye ve andan İzmîr'e fi 15 S. sene 47.

[234-235] Fâtma hâtûn ve kızı Meryem hâtûn, İsmâ'il Tabâkçioğlu kefâletiyle Hânya'ya mürûrlarına fi 15 S. sene 47.

[236] Uzun boylu çiçek bozuğu sârı bıyıklu Sâlih bin Hasan, Prîzrenli İbrâhim kefâletiyle Kandiye'ye fi 16 S. sene 47.

[237] Sergerde Ramazân Ağâ hâdimi Mısırî uzun boylu sârı ince bıyıklu Ahmed bin Hâcî Güre, Ağâ-yı mûmâileyh efendi tezkeresi mûcibince Kandiye'ye mürûruna fi 17 S. sene 47.

[238-239-240-241-242-243] Orta boylu kumrâl sakallu Pâpâ Yerâsumo ve uzun boylu sârı bıyıklu Yorgi veled-i Frankâ ve uzun boylu sârı bıyıklu Yorgi veled-i Konstanti ve orta boylu ince bıyıklu Minoli veled-i Mihali ve orta boylu sârı bıyıklu Nikoli veled-i Minoli ve uzun boylu ince kara bıyıklu Yâni veled-i Anton ..., kocabâşı Mârko kefâletiyle Öküz adası'na mürûr ve ubûruna izin verilmiştir fi 18 S. sene 47.

[244] Orta boylu ince sâri bıyıklu Mârko veled-i Todori, gümrük kolcusu molla ... kefâletiyle Öküzadası'na mürûr ve ubûruna izin verilmişdir fi 18 S. sene 47.

[245] Sekizinci yüzbâşı Süleymân Ağâ hâdimi orta boylu kumrâl bıyıklu İbrâhîm 'âmîr, ağâ-yı mûmaileyhin kefâletiyle Mısır'a gidip gelmesine fi 18 S. sene.

[246] Ellidokuzuncu ortanın yedinci yüzbâşısı 'Abdülmecîd hâdimi İbrâhîm bin Hasan ki orta boylu siyâh seyrek sakallu, ağâsı kefâletiyle Mısır'a mürûruna fi 18 S. (67)

[247-248] Orta boylu siyâh bıyıklu Lâzoğlu Ahmed bin Hüseyin ve kâ'in vâlidesi Emine hâtûn, İbrâhîm Ağâ kefâletiyle Hânya'ya fi 18 S. sene.

[249] İkinci ortanın altıncı yüzbâşısı Ahmed Ağâ hâdimi uzun boylu kumrâl bıyıklu Mehmed bin Kâsım, ağâ-yı mûmâileyh tezkeresi mûcibince Hânya'ya mürûruna izin verilmişdir fi 18 S. sene 47.

[250] Çehârse? binbâşısı 'atûfetlü Cafer Ağâ hâdimi uzun boylu yek çeşm Milâpotamolı İbrâhîm bin Ya'kûb, ağâ-yı mûmâileyhin kefâletiyle Mısır'a mürûruna fi 19 S. sene 247.

[251] Muhâsebeci Efendi hâdimi Şâmlı Hasan Efendi, mûmâileyhin kefâletiyle Mısır'a izin fi 20 S. sene 47.

[252] Orta boylu kumrâl seyrek sakallu Mustafa Ağâ, Zeynel Ağâ'nın kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi 21 S. sene 47.

[253] Orta boylu sâde rû Nikoli veled-i Anton, kapu tercümânı kefâletiyle Hânya'ya fi 21 S. sene.

[254] Orta boylu kır bıyıklu Mehmed bin Hasan, Yetîmoğlu Hüseyin kefâletiyle Hânya'ya fi 22 S. sene 47.

[255] Orta boylu sâri bıyıklu Mehmed bin 'Abdüsselâm, Dîmetokalı 'Ali'nin kefâletiyle Kandiye'ye fi 22 S. sene.

[256-257] Uzun boylu ince sâri bıyıklu Mustafa bin Feyzullah ve ma'iyetinde Râziye hâtûn, duhânî Hasan Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[258] Uzun boylu kara bıyıklu Hasan bin Mehmed, Çanâkka'leli İbrâhîm kefâletiyle Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[259-260] Orta boylu sâri bıyıklu Ahmed bin İbrâhîm ve orta boylu kumrâl bıyıklu Mehmed bin İsmâ'il, Yerâkarlı Mustafa Ağâ kefâletiyle Kandiye'ye fi 22 S. sene.

[261] Orta boylu sâri bıyıklu Hâcı Hüseyin bin 'Ali, Topçu Hüseyin usta kefâletiyle Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[262] Uzun boylu sârı bıyıklı Hasan bin 'Ali, Kürd 'Ömer'in kefâletiyile Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[263-264] Uzun boylu sârı bıyıklı Mehmed bin Halîl ve orta boylu ince sârı bıyıklı Yusuf bin Mustafa, Prizrenli İbrâhim kefâletiyile Hânya'ya fi 22 S. sene 47.

[265-266-267] Orta boylu seyrek siyâh sakâllu 'Ali Bey ve ma'iyetinde orta boylu sâde rû Mehmed ve orta boylu kumrâl bıyıklı Bilâl, Hâcı Bekir Ağâ kefâletiyile Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[268-269-270-271] Orta boylu sârı bıyıklı Anton veled-i Yâni ve orta boylu sâde rû Yânâko veled-i Frânkâ ve orta boylu kumrâl bıyıklı Mihali veled-i Konstanti, boyâcı Minoli kefâletiyile Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[272] Kısa boylu sârı bıyıklı sol gözü illetli Fâfûl, Cezâyirlioğlu Hüseyin kefâletiyile Kandiye'ye fi 22 S. sene 47.

[273] Kısa boylu mâ'i gözlü açık kâşlı berber Hâcı 'Ali Terzâki bin Hasan, hâtib tezkeresi mûcibince gene Hânya'ya mürûruna fi 22 S. sene 47.

[274-275] Orta boylu sârı bıyıklı 'Ömer bin Hasan ve orta boylu sâde rû Hasan bin İslâm, Prizrenli İslâm Ağâ kefâletiyile Suda'ya mürûrlarına fi 24 S. sene 47.

[276-277-278] Orta boylu kara bıyıklı Mehmed bin Süleymân ve ma'iyetinde orta boylu kara bıyıklı 'Abdullah bin Mahmûd ve kısa boylu kara bıyıklı 'Abdûlgafur bin Geylâni, Mustafa Efendi'nin kefâletiyile Hânya'ya mürûrlarına fi 24 S. sene 47. (68)

[279] Uzun boylu kara bıyıklı 'Osmân bin Veli, Tosyâlı Emîn kefâletiyile Kandiye'ye fi 26 S. sene.

[280] Uzun boylu ince kara bıyıklı Derviş 'Abdullah bin Receb, Trâbzoni Selîm kefâletiyile Hânya'ya fi 26 S. sene 247.

[281] Orta boylu kara bıyıklı Simiyâlı Yorgi veled-i Yâni, Mihâ'il Şûnâki kefâletiyile Kandiye'ye fi 27 S. sene 47.

[282-283] Orta boylu kara bıyıklı Mehmed bin İbrâhim ve gene orta boylu sâde rû İsmâ'il bin İbrâhim, celeb Ağâ'nın kefâletiyile Suda'ya mürûrlarına fi 27 S. sene 47.

[284] Orta boylu sârı bıyıklı Hüseyin bin Mehmed, Tîrânlı Adem kefâletiyile Kandiye'ye fi 28 S. sene.

[285] Orta boylu ince kara bıyıklı Yâko veled-i Mâsyo, Nikoli dülger kefâletiyile Şîrâ'ya mürûruna fi 29 S. sene 47.

[286] Orta boylu kara bıyıklı Topâl 'Ömer, Boduroğlu Hüseyin Ağâ kefâletiyile Kandiye'ye fi 29 S. sene 47.

[287] Smâhkolu? Rahmi Efendi'nin gulâmı esvedü'l-levn 'Abdullah Efendi, mümâileyhin izniyle Hânya'ya mürûruna izin verilmiştir fi 29 S. Sene 47.

[288] Orta boylu esvedü'l-levn İsmâ'il, Esronozlu İbrâhim Lârcâki kefâletiyle Kandiye'ye mürûruna fi 29 S. Sene 47.

[289] Uzun boylu sâde rû Tito veled-i Acı Yâni, Bolânâki Konstanti kefâletiyle Şirâ'ya fi selh-i S. Sene 47.

[290-291] Orta boylu kara sakallu Pâpâ Yâkomu veled-i Pâpâ Yâni ve orta boylu sâde rû sârî çehrelü Frânkâ veled-i Yâni, Kâvsalı Minoli Menulaso kefâletiyle Bâru Adası'na mürûrlarına fi selh-i S. sene.

[292] Uzun boylu sârî bıyıklu Mihali veled-i Minoli Dîmitrâki kefâletiyle İstendil Adası'na mürûruna fi selh-i S.

[293-294-295] Uzun boylu kumrâl bıyıklu Yorgi veled-i Mârko ve zevcesi Kiryâki ve on yaşında kızı Elenâ, Niyâl ? oğlu Hasan kefâletiyle İstendil'e.

[296] Uzun boylu sârıca kır sakâllu Mazlûm Bâbâ, Selâmi Efendi'nin kefâletiyle Hânya'ya mürûruna fi selh-i S.

[297] Orta boylu sâde rû 'Abbâs bin Cafer, Hâmmâmi İbrâhim usta kefâletiyle Hânya'ya fi selh-i S. sene 47.

[298] Sekizinci ortanın mülâzım-ı evveli Hüseyin Ağâ hâdimi kısa boylu sâde rû Süleymân bin Ebu Vakkâs?, Ağâ-yı mümâileyhin tezkeresi mûcibince Mısır'a vârub gelmesine izin verilmiştir fi gur-re-i RA. sene 247.

[299] Sergerde Şerîf Ağâ neferlerinden uzun boylu kara bıyıklu kara ... Mehmed bin Hasan, Ağâ-yı mümâileyhin izin tezkeresi mûcibince Kandiye'ya mürûruna fi 3 RA. sene 47.

[300] Orta boylu kumrâl bıyıklu Bilâl bin Hüseyin, Lîkâki Hasan kefâletiyle Kandiye'ye fi 3 RA. sene 47.

[301] Orta boylu kara seyrek sakâllu Süleymân bin 'Ali, Yenişehirli Ahmed'in kefâletiyle Kandiye'ye fi 3 RA. Sene 47.

[302] Uzun boylu sârıca sâde rû Hasan bin Emîn, Kürd Hâcı Mehmed kefâletiyle Kandiye'ye fi 3 RA. Sene. (69)

[303] Kısa boylu Cârâbaro Sâlih bin İbrâhim, Hâcı Hasan kefâletiyle Kandiye'ye fi 3 RA. sene 47.

[304] Orta boylu kumrâl bıyıklu Minoli veled-i Anton, Dimitrâki kefâletiyle Şirâ'ya mürûruna fi 4 RA. sene 47.

[305-306] Uzun boylu sâde rû İbrâhîm bin Derviş ve vâlidresi Fâtma Hâtûn, Soyтары Hâcı 'Abdûlbâki'nin kefâletiyle Kandiye'ye fi 4 RA. sene 247.

[307] Orta boylu sakâ Derviş eş-şeyh Ahmed bin es-seyid Mehmed Sâ'is,? el-hâc Mehmed kefâletiyile Kandiye'ye mürûruna fi 4 RA. sene 47.

[308] Uzun boylu siyâh ve seyrek sakâllu on birinci alây ... mu'allim ... hâdimi Berisây? bin Ebit?, mu'allim-i mersûmun izin ve kefâletiyile Mısır'a fi 4 RA. sene 247.

[309] Orta boylu çiçek bozuğu 'Osmân bin 'Osmân, Sâkızlıoğlu Ethem kefâletiyile Kandiye'ye fi 4 RA. sene 247.

[310] Orta boylu kumrâl sakâllu Hâcî Ahmed bin Tâhir, Cafer Ağâ kefâletiyile Hânya'ya fi 4 RA. sene 247.

[311] Orta boylu kır bıyıklu Tosûn Re'is, Mazlûm kahveci kefâletiyile Hânya'yafi 5 RA. sene 247.

[312] Uzun boylu sârı bıyıklu 'Ali bin 'Osmân, İlbasânlı Mehmed'in kefâletiyile Kandiye'yefi 5 RA. sene 47.

[313] Uzun boylu sârı bıyıklu Hasan bin 'Osmân, Adıyâmanlı es-seyid Hasan kefâletiyile Hânya'ya fi 5 RA. sene 47.

[314] Orta boylu sârı bıyıklu Nikola hekim, Ermeni Yusuf kefâletiyile Hânya'ya fi 5 RA. sene 47.

[315] Kısa boylu Cârâbora Mustafa bin Mehmed, Çizmeci Yusuf kefâletiyile Hânya'ya fi 5 RA. Sene 247.

[316] Kısa boylu esvedü'l-levn Selîm bin 'Abdullah, Soyâtârı 'Abdûlbâki kefâletiyile Kandiye'ye fi 6 RA. sene 47.

[317-318] Uzun boylu sârı bıyıklu Sâlih bin Hasan ve orta boylu kır bıyıklu Ahmed bin Süleymân, Çâmlı 'Azîz'in kefâletiyile Kandiye'ye fi 6 RA. sene 47.

[319] Ortaboylu siyâh bıyıklu İslâm bin Hasan, Tîrânlı İslâm Ağâ kefâletiyile Kandiye'ye fi 6 RA. sene 47. (70)

Kaynaklar

I-Temel Kaynaklar:

a-Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Bölge Müdürlüğü Arşivi: (VİBMA)

Resmo Şeriye Sicili, no: 68.

b-Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri: (BOA)

BOA., A. MKT., no: 22-30.

BOA., Cevdet Dahiliye, no: 5396.

BOA., Cevdet Maliye, no: 16775.

BOA., Cevdet, Zaptiye, no: 1722.

BOA., DH. MKT. No: 1656-35.

c-Vikelea Kütüphanesi Arşivi:

Kandiye Şeriye Sicili, no: 43.

II-Araştırma ve İnceleme Eserler:

ADIYEKE A. Nükhet, “Girit’in Mehmet Ali Paşa Yönetimindeki Durumuna Dair Bir Rapor”, *Belgeler*, c. XV, sayı 19, (1993), s. 293-315.

ADIYEKE A. Nükhet – Adıyeke, Nuri, “Newly Discovered In Turkish Archives: Kadi Registers And Other Documents On Crete”, *TURCICA, Revue Études Turques*, Tome 32, 2000, s. 447-463.

ADIYEKE Nuri, *XXIX. Yüzyılda Milas Kazası*, Yeni Milas Matbaası, Milas 2017.

ADIYEKE Nuri, “Bir Kitap ya da Osmanlı Tarihi İçin Yeni Bir Kaynak”, [*Kastamonu Jurnal Defteri 1252-1253/ 1836-1837*], *Kebikeç*, (İnsan Bilimleri İçin Kaynak Dergisi), sayı 14, (2002), s. 125-134.

ADIYEKE Nuri, “Fatih Paşalar’ın Kendilerine ArmaĞânı: Osmanlı Girit’inde Temlik/Mülk Köyler”, *Hilâl, Studi Turchi e Ottomani*, (Venetians and Ottomans in the [Early] Modern Age), v. 6, 2018, s. 97-110.

ADIYEKE Nuri, “Multi-dimensional Complications of Conversion to Islam in Ottoman Crete”, *Crete and the Eastern Mediterranean, 1645-1840*, Halcyon Days in Crete VI, (Edited By. Antonis Anastasopoulos), Crete Universty Press, Rethymno 2008, s. 203-209.

ÇADIRCI Musa, “Tanzimat Döneminde Çıkarılan Men’i Mürûr ve Pasaport Nizânnameleri”, *Belgeler*, c. XV, sayı 19, (1993), s. 169-181.

DEMİRTAŞ Mehmet, “XIX. Yüzyılda İstanbul’a Göçü Önlemek İçin Alınan Tedbirler: Men-i Mürûr Uygulaması ve karşılaşılan Güçlükler”, *Belleten*, c. 73, sayı 268, (2009), s.739-754.

DETORAKİS Theocharis E., *History of Crete*, (Translated: John Davis), Iraklion 1994.

EKİNCİ İlhan, “Kitap Tanıtımı (*Kastamonu Jurnal Defteri 1252-1253/ 1836-1837*)”, *Belleten*, c. LXVII, sayı 248, (Nisan 2003), s. 193-199.

Kastamonu Jurnal Defteri (1252-1253/ 1836-1837), Yayına Haz: Abdülkerim Abdülkadiroğlu, İ. Hakkı Aksoyak, Necip Fazıl Duru, Başbakanlık Devlet Arşivleri Yayını, Ankara 1998.

Kastamonu Jurnal Defteri II, (1254-1255 / 1838-1839), Yayına Haz: İ. Hakkı Aksoyak, Başbakanlık Devlet Arşivleri Yayını, Ankara 2006.

KÖSTÜKLÜ Nuri, “II. Mahmud Dönemi Seyahat Tezkeresi Uygulamasına Dair Bazı Tespitler”, *Türk-İslam Medeniyeti Araştırmalar Dergisi*, c.14, sayı 27, (2019), s. 199-205.

KÜTÜKOĞLU Mübahat, “Mürur Tezkiresi”, *TDV., İslam Ansiklopedisi*, c. 32, İstanbul, 2012, s.60-61.

SEZER Hamiyet, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Seyahat İzinleri (18-19. Yüzyıl)”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, c.22, sayı 33, (2003), s.105-124.

TURNA Nalan, “Geç Osmanlı İmparatorluğu’nda Seyahat varakaları ve Kadımlar”, *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, c.6, sayı 14, (2019), s. 155-177.

TURNA Nalan, “Osmanlı İmparatorluğu’nda İç Pasaport: Mürûr Tezkeresi”, *Osmanlı İstanbul’u*, c. II, İstanbul Sempozyumu, 27-29 Mayıs 2014, İstanbul Belediyesi Yayını, İstanbul 2014, s. 389-403.

اورط دیورق بقیقو شی اوروی طوصتیالی ایبر ایف لند
اورط دیورق ایقر بقیقو درونی عقو سر کوب طار او یوسیم
کف لند حاینه ۱۸۷۰
اورط دیورق بقیقو سیمی ادو وادی ایمنی کف لند
۱۸۷۰
اورط دیورق بقیقو سر ادو وادی کف لند اورط دیورق ساهه رو
اسکول سه ارقیم حیب ایفا کف کف لند سوده یه
اورط دیورق ۱۸۷۰
اورط دیورق ساری بقیقو سیمه ممد تیراخ ادم کف لند
اورط دیورق ایقر بقیقو باقولدم مانو عقو کف لند سونیم
اورط دیورق بقیقو طار بو بدور او عقو کف لند خیر ۱۸۷۰
سینه عقو سیمه اخرت سه عقو سور اولدو عبدالله اقوی ایله
از سینه حاینه بر دیورق از سینه ۱۸۹۲
اورط دیورق ساهه اولدو سیمس از سینه زار ادم کف لند
اورط دیورق ساهه زور سولوا ای یانه بر لانی قیلا کف لند سینه
اورط دیورق عقو لای با قورولک با مانه وارط دیورق
ساره روصا عقو و تو زان اکلای کف لند عقو منون منول سو
کف لند بار و اهل سینه زور سینه
اورط دیورق ساهه عقو سیمه اولدو منون زور کف لند
استدیس
اورط دیورق کف لند سینه عقو ساهه با عقو منون
کف لند سینه حاینه بر دیورق سیمه
اورط دیورق ساهه رو عیاس سیمه ساهه ادم ادر کف لند سینه
سکر ایج اوردلک عقو اوق سیمه ساهه عقو دیورق ساهه او
سیدام سیمه ایو عقو ق ایغای سوه ایله سکر ایج حیب سیمه
وار و بر کلک ساهه ادر سیمه ساهه
سر کوه زلف ایغا نعل زده اورط دیورق بقیقو سیمه سکر
کهر سیمه ایغای سوه ایله از سینه سیمه سکر
اورط دیورق کف لند سینه ساهه ایفا کف لند سکر
اورط دیورق سیمه ساهه ایفا کف لند سکر
اورط دیورق ساهه ساهه روصا سیمه کورده ساهه
اورط دیورق سیمه ساهه ساهه سکر ایج سیمه سکر
اورط دیورق سیمه ساهه سکر ایج سیمه سکر
اورط دیورق سیمه ساهه سکر ایج سیمه سکر
اورط دیورق سیمه ساهه سکر ایج سیمه سکر

اورط دیورق سیه بقیقو باقولدم لردیم حاینه ۱۸۷۰
اسیمه خاننده کوراص ایفا کف لند حاینه ۱۸۷۰
اورط دیورق بقیقو ایفا ایفا حاینه اورط دیورق قرال بقیقو
کف لند ساهه حاینه سیمه ساهه بر دیورق از سینه
اورط دیورق بقیقو سیمه ساهه حاینه ۱۸۷۰
چهار سیمه سیمه بقیقو سیمه حاینه حاینه اورط دیورق سیمه
ملو عقو بر ارقیم بر بقیقو ایفا کف لند کف لند سیمه سیمه
اورط ۱۹۰۲
حیب سیمه ایفا ایفا کف لند حاینه سکر ایج سیمه
اورط ۱۹۰۲
اورط دیورق قرال سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
اورط دیورق ساهه رو سیمه و لردیم سکر ایج ایفا سیمه
حاینه سیمه ۱۹۰۲
اورط دیورق بقیقو سیمه سیمه سیمه سیمه حاینه سیمه
اورط دیورق ساهه بقیقو سیمه سیمه سیمه سیمه کف لند
اورط دیورق ساهه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
اورط دیورق سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
دخان سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
اورط دیورق سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
اورط دیورق سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
بر ایفا سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
اورط دیورق سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
کف لند سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
اورط دیورق سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه
کف لند سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه سیمه

